

Utrikesutskottets betänkande**1980/81:3****om Chile****Motionen**

I motion 1979/80:358 om bojkottåtgärder mot Chile av Lars Werner m.fl.

(vpk) föreslås att riksdagen hemställer hos regeringen

1. att ta initiativ till bojkott av Chilejuntan på alla plan,
2. att i internationella sammanhang verka för ett fördömande av Chilejuntan och motarbeta den vid alla tillfällen,
3. att framlägga förslag som stoppar svenska företags kapitalexport till Chile.

Bakgrund

Riksdagen har under de gångna åren haft anledning att vid ett flertal tillfällen ägna sig åt situationen i Chile, både vid behandlingen av motioner och när företrädare för regeringen besvarat frågor om förhållandena i landet och om svenska ställningstaganden. Yrkanden liknande de nu föreliggande har behandlats av utrikesutskottet både 1978 och 1979.

Förhållandena i Chile har under året i väsentliga avseenden förvärrats. Rättstryggheten har ytterligare satts ur spel, bl. a. genom godtyckliga frihetsberövanden. Ett system med förvisningar av människor till avsides belägna trakter utan föregående rättslig prövning har börjat praktiseras. Hundratals oppositionella uppges ha förts undan på detta sätt. Den period under vilken personer kan kvarhållas för förhör utan rättsligt beslut och utan att anklagelsepunkter preciserats har utsträckts till 20 dagar. Uppgifterna om att tortyr förekommer under dessa förhör synes välgrundade. Ingripandena mot den redan tidigare hårt förföljda och kringskurna fackföreningsrörelsen har fortsatt. Många hundra personer togs i förvar i samband med firandet av 1 maj i år. Undantagstillstånd råder fortfarande.

En folkomröstning om en ny konstitution ägde rum den 11 september 1980. Oppositionen tilläts framträda men de röstande hade endast ett förslag att ta ställning till, och det hade inte framkommit genom något som skulle kunna liknas vid en demokratisk process. Omständigheterna före och under folkomröstningen var vidare sådana att utgången av omröstningen kunde anses given på förhand. Alla blanka valsedlar räknades som ja-röster.

Den nya konstitutionen, som träder i kraft i mars 1981, innebär att Pinochet kan sitta kvar som nära nog enväldig president ytterligare åtta år. Något parlament skall inte finnas under denna tid. Efter dessa åtta år kan Pinochet låta välja om sig för ytterligare åtta år. Under denna senare period

skall ett parlament dock utses.

Den svenska regeringen har på många sätt kraftfullt tagit avstånd från regimen i Chile, såväl nationellt som internationellt.

Som redovisats av utskottet i tidigare betänkanden – senast i UU 1979/80:2 – motsätter sig Sverige att krediter och bistånd lämnas Chile i de organ där vi är medlemmar. Sverige och övriga nordiska länder har således nu som tidigare motsatt sig lån till Chile i Världsbanken och Internationella utvecklingsbanken (IDB). Världsbanken har dock under 1980 återupptagit sin långivning till Chile.

Biståndet till regimen offer och till flyktingarbetet fortsätter. Ett stort antal chilenska flyktingar har tagits emot i vårt land. Resebidrag kan utgå till den som vill återvända till Chile. Sverige bidrar till och har plats i styrelsen för den FN-fond som på olika kanaler söker hjälpa de förtryckta inne i landet. I den svenska biståndsbudgeten har i år avsatts 35 milj. kr. för humanitärt arbete i Latinamerika. Av stor betydelse är även de direkta insatser som flera frivilliga organisationer, bl. a. fackföreningsrörelsen, gör i solidaritet med det chilenska folket.

Riksdag och regering har emellertid inte ansett det realistiskt eller möjligt att vidta bojkottåtgärder mot Chile eller i FN verka för att sådana åtgärder kommer till stånd internationellt. Skälen härför har bl.a. redovisats i utskottets två senaste betänkanden vad gäller Chile (UU 1978/79:20 och 1979/80:2) i vilka yrkanden av samma innebörd som de nu föreliggande behandlades och avstyrktes.

Utskottet

Diktaturen i Chile har under det gångna året uppenbarligen ytterligare befäst sin ställning. Förtrycket har hårdnat. Det finns enligt utskottets mening all anledning för Sverige att vidhålla sitt avståndstagande från regimen både i ord och handling.

Såsom framgår av ovan lämnade bakgrundsredogörelse motsätter sig regeringen lån och bistånd till Chile från internationella organ. Vårt ovan redovisade stöd till diktaturens offer är inte endast en humanitär insats utan demonstrerar också vår solidaritet med den demokratiska oppositionen i landet.

Regeringen har också ställt sig starkt kritisk till de gångna månadernas händelser i Chile. I ett tal inför chilenska landsorganisationens (CUT) utlandskommitté i Stockholm den 18 september 1980 underkände utrikesminister Ola Ullsten folkomröstningen om den chilenska konstitutionen. I utrikesministrernas anförande hette det vidare bl.a.:

Sverige kommer att, liksom tidigare, spela en pådrivande och konstruktiv roll när Chilefrågan i höst på nytt kommer upp i FN. Så bidrar vi bäst till den fortsatta internationella opinionsbildningen mot förtrycket i Chile. Denna uppgift blir så mycket viktigare just nu när repressionen i Chile har skärpts

och bruket av tortyr har ökat på ett alarmerande sätt.

Sverige kommer också att fortsätta att ge ett omfattande stöd till den humanitära hjälpverksamhet som bedrivs i och utanför Chile till förmån för förtryckets offer.

Vi kommer att fortsätta att ta emot chilenare som tvingas lämna sitt hemland på grund av politisk förföljelse. Vår flyktingpolitik gentemot chilenare har varit, är och skall förbli generös.

Syftet med yrkande 2 i motion 358 får med det ovan anförda anses tillgodosett. Något initiativ av regeringen är således inte erforderligt.

I motionen föreslås ånyo en bojkott av Chile på alla plan samt att regeringen skall stoppa svenska företags kapitalexport dit. Utskottet har tidigare avstyrkt sådana förslag med motiveringen att ensidiga svenska åtgärder, som inte heller har utsikt att vinna någon allmän internationell efterföljd, inte kan få någon kännbar verkan. Utskottet har också bedömt det som osannolikt att FN:s säkerhetsråd skulle besluta om internationella bindande sanktioner mot Chile. Enligt utskottets mening har denna ståndpunkt fortsatt giltighet, varför yrkandena 1 och 3 i motion 358 avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1979/80:358.

Stockholm den 4 november 1980

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), Gertrud Sigurdsen (s), Sture Palm (s), Georg Åberg (fp), Gunnel Jonäng (c), Sture Ericson (s), Per-Olof Strindberg (m), Jan Bergqvist (s), Sture Korpås (c), Carl Lidbom (s), Björn Molin (fp), Filip Fridolfsson (m), Axel Andersson (s), Anders Ljunggren (c) och Maj-Lis Lööw (s).

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is noted that the country is a developing one, with a low level of economic development. The report then goes on to discuss the various sectors of the economy, including agriculture, industry, and services. It is noted that the agricultural sector is the main source of income for the population, and that the industrial sector is still in its infancy. The services sector is also discussed, and it is noted that it is growing rapidly. The report then discusses the social situation in the country, including the level of education, health care, and housing. It is noted that the level of education is low, and that health care is inadequate. Housing is also a problem, with many people living in slums. The report then discusses the political situation in the country, including the role of the government and the opposition. It is noted that the government is a one-party system, and that the opposition is weak. The report then discusses the foreign relations of the country, including its relations with the United States and the Soviet Union. It is noted that the country is friendly with both superpowers, but that it is more closely aligned with the United States. The report then discusses the future of the country, and it is noted that the country has a bright future if it continues to develop. The report ends with a list of recommendations for the government and the opposition.